

NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 859/2003

ze dne 14. května 2003,

kterým se rozšiřuje používání ustanovení Nařízení (EHS) č. 1408/71 a Nařízení (EHS) č. 574/72 na občany třetích zemí, kterých se tato ustanovení dosud netýkala výhradně z důvodu jejich občanství

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na článek 63 bod 4 této smlouvy,

s ohledem na návrh Komise¹,

s ohledem na stanovisko Evropského parlamentu²,

ježto:

- (1) Evropská rada na svém zvláštním zasedání v Tampere ve dnech 15. a 16. října 1999 prohlásila, že Evropská unie by měla zajistit spravedlivé zacházení s občany třetích zemí, kteří legálně pobývají na území jejích členských států, poskytnout jim práva a povinnosti srovnatelné s právy a povinnostmi občanů EU, zlepšit dodržování nediskriminace v hospodářském, sociálním a kulturním životě a přiblížit jejich právní postavení právnímu postavení občanů členských států;
- (2) Evropský parlament ve svém usnesení ze 27. října 1999³ vyzval k okamžitému jednání, pokud jde o přísliby spravedlivého zacházení s občany třetích zemí, kteří legálně pobývají v členských státech a o definici jejich právního postavení včetně jednotných práv, které by byly co nejbližší těm, jež požívají občané Evropské unie;
- (3) Evropský hospodářský a sociální výbor rovněž apeloval na rovné zacházení s občany Společenství a občany třetích zemí v sociální oblasti, a to zejména ve svém stanovisku ze dne 26. září 1991 ohledně statutu migrujících pracovníků ze třetích zemí⁴;
- (4) ustanovení čl. 6 odst. 2 Smlouvy o Evropské unii stanoví, že Unie respektuje základní práva, která jsou zaručena Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod podepsanou v Římě dne 4. listopadu 1950 a která

¹ Úř. věst. č. C 126 E, 28. 5. 2002, s. 388.

² Stanovisko ze dne 21. listopadu 2002 (dosud nezveřejněno v Úředním věstníku).

³ Úř. věst. č. C 154, 5. 6. 2000, s. 63.

⁴ Úř. věst. č. C 339, 31. 12. 1991, s. 82.

vyplývají z ústavních tradic společných pro členské státy, jakožto obecné zásady práva Společenství;

- (5) toto nařízení respektuje základní práva a dodržuje zásady uznané především Chartou základních práv Evropské unie, zejména ducha jejího čl. 34 odst. 2;
- (6) mezi cíle Společenství patří podpora vysoké úrovně sociální ochrany a zvyšování životní úrovně a kvality života v členských státech;
- (7) pokud jde o podmínky sociální ochrany občanů třetích zemí, a zejména o systémy sociálního zabezpečení, které se na ně vztahují, Rada pro zaměstnanost a sociální politiku ve svých závěrech ze dne 3. prosince 2001 argumentovala tím, že na základě koordinace použitelné u občanů třetích zemí by jim měl být poskytnut soubor jednotných práv, který by byl co nejbližší souboru práv, jež požívají občané EU;
- (8) nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o použití systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, samostatně výdělečné osoby a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství⁵, které je základem pro koordinaci systémů sociálního zabezpečení různých členských států, a nařízení Rady (EHS) č. 574/72 ze dne 21. března 1972, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (EHS) č. 1408/71⁶, se vztahuje pouze na některé občany třetích zemí. Počet a rozmanitost právních nástrojů používaných ve snaze řešit problémy související s koordinací systémů sociálního zabezpečení členských států, s nimiž se setkávají občané třetích zemí, kteří jsou ve stejné situaci jako občané Společenství, dávají vzniknout právním a administrativním složitostem. Největší problémy činí dotyčným jednotlivcům, jejich zaměstnavatelům a příslušným státním orgánům sociálního zabezpečení;
- (9) je proto nezbytné, aby se ustanovilo uplatňování pravidel koordinace podle nařízení (EHS) č. 1408/71 a nařízení (EHS) č. 574/72 u občanů třetích zemí, kteří legálně pobývají ve Společenství, na něž se v současné době nevztahují ustanovení těchto nařízení z důvodu jejich občanství, a kteří splňují jiné podmínky stanovené v tomto nařízení; toto rozšíření je obzvláště důležité s ohledem na nadcházející rozšíření Evropské unie;
- (10) uplatňování nařízení (EHS) č. 1408/71 a nařízení (EHS) č. 574/72 u těchto osob jim neposkytuje žádný nárok na vstup, pobyt nebo bydliště v členském státě nebo nárok na přístup k jeho trhu práce;
- (11) ustanovení nařízení (EHS) č. 1408/71 a nařízení (EHS) č. 574/72 jsou na základě tohoto nařízení použitelná pouze, pokud dotyčná osoba již legálně pobývá na území členského státu. Nutným předpokladem pro uplatňování těchto ustanovení je to, že dotyčná osoba musí v daném státě legálně pobývat;

⁵ Úř. věst. č. L 149, 5. 7. 1971, s. 2; nařízení naposledy pozměněné nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1386/2001 (Úř. věst. č. L 187, 10. 7. 2001, s. 1.).

⁶ Úř. věst. č. L 74, 27. 3. 1972, s. 1; nařízení naposledy pozměněné nařízením Komise (ES) č. 410/2002 (Úř. věst. č. L 62, 5. 3. 2002, s. 17).

- (12) ustanovení nařízení (EHS) č. 1408/71 a nařízení (EHS) č. 574/72 nejsou použitelná v situaci, která je ve všech ohledech omezena na jediný členský stát. Týká se to mimo jiné i situace občana třetí země, který má kontakty pouze se třetí zemí a jediným členským státem;
- (13) pokračující právo na dávky v nezaměstnanosti, jak je stanoveno v článku 69 nařízení (EHS) č. 1408/71, podléhá podmínce, podle které se daná osoba musí zaregistrovat u služeb zaměstnanosti každého státu, do něhož vstoupí, jakožto uchazeč o práci. Tato ustanovení se tudíž mohou vztahovat na občana třetí země pouze za předpokladu, že má podle svého povolení k pobytu právo zaregistrovat se jako uchazeč o práci u služeb zaměstnanosti členského státu, do něhož vstoupil, a právo legálně tam pracovat;
- (14) na ochranu osob zahrnutých do tohoto nařízení a k zajištění toho, aby neztratily svá práva následkem jeho vstupu v platnost, by se měla přijmout přechodná ustanovení;
- (15) k dosažení těchto cílů je nezbytné a vhodné, aby se rozšířilo pole působnosti pravidel, jimiž se koordinují národní systémy sociálního zabezpečení, a to přijetím právního nástroje Společenství, který bude závazný a přímo použitelný v každém členském státě, který se podílí na přijetí tohoto nařízení;
- (16) toto nařízení se nedotýká práv a povinností, které vyplývají z mezinárodních dohod se třetími zeměmi, ve kterých je Společenství smluvní stranou a které poskytují výhody ve formě sociálního zabezpečení;
- (17) vzhledem k tomu, že cíle navrhovaných kroků nemohou dostatečně uspokojivě dosáhnout členské státy a lze jich tudíž snadněji, z důvodu rozsahu a dopadů navrhovaných kroků, dosáhnout na úrovni Společenství, Společenství může činit opatření v souladu se zásadou subsidiarity uvedenou v článku 5 Smlouvy. Při dosahování souladu se zásadou proporcionality, jak je stanoveno v uvedeném článku, toto nařízení nezachází za rámec toho, co je nezbytné k dosažení těchto cílů;
- (18) v souladu s článkem 3 protokolu o postoji Spojeného království a Irska, který je připojen ke Smlouvě o Evropské unii a ke Smlouvě o založení Evropského společenství, Irsko a Spojené království oznámilo, v dopisech ze dne 19. a 23. dubna 2002, své přání podílet se na přijetí a používání tohoto nařízení;
- (19) v souladu s články 1 a 2 protokolu o postoji Dánska, který je připojen ke Smlouvě o Evropské unii a ke Smlouvě o založení Evropského společenství, se Dánsko nepodílí na přijetí tohoto nařízení a není jím tudíž vázané a ani mu nepodléhá,

PŘIJALA TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

S výhradou k ustanovením přílohy tohoto nařízení se ustanovení nařízení (EHS) č. 1408/71 a nařízení (EHS) č. 574/72 uplatňují u občanů třetích zemí, kteří již nejsou zahrnuti do těchto ustanovení výhradně z důvodu svého občanství, jakož i u členů

jejich rodin a jejich pozůstalých za předpokladu, že legálně pobývají na území členského státu a jsou v situaci, která není v žádném ohledu omezena na území jediného členského státu.

Článek 2

1. Toto nařízením nezakládá žádná práva pokud je o období před 1. červnem 2003.
2. Pro stanovení práv získaných v souladu s ustanoveními tohoto nařízení se vezme v úvahu jakákoli doba pojištění a tam, kde se to přichází v úvahu, jakákoli doba zaměstnání, samostatné výdělečné činnosti nebo bydlení splněná podle právních předpisů členského státu před 1. červnem 2003.
3. S výhradou ustanovení odstavce 1 bude nárok podle tohoto nařízení získán, i když se vztahuje k události nastalé před 1. červnem 2003.
4. Každá dávka, která nebyla přiznána nebo která byla pozastavena kvůli občanství nebo bydlišti dotyčné osoby, se na žádost této osoby přizná nebo obnoví od 1. června 2003 za předpokladu, že práva, že práva, na jejichž základě byly dávky dříve přiznány, nezaložila nárok na jednorázovou platbu.
5. Práva osob, kterým byl před 1. červnem 2003 přiznán důchod, mohou být na jejich žádost přezkoumána s přihlédnutím k ustanovením tohoto nařízení.
6. Bude-li žádost podle odstavce 4 nebo odstavce 5 podána do dvou let od 1. června 2003, práva podle tohoto nařízení budou získána od uvedeného data, přičemž u dotyčných osob se nesmí používat ustanovení právních předpisů žádného členského státu o propadnutí nebo zániku práv.
7. Bude-li žádost podle odstavce 4 nebo odstavce 5 podána po uplynutí konečné lhůty uvedené v odstavci 6, práva, která nepropadnou ani nezaniknou, budou získána od data žádosti, s výhradou příznivějších ustanovení právních předpisů členského státu.

Článek 3

Toto nařízení vstupuje v platnost prvním dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropských společenství*.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne 14. května 2003.

Za Radu
předseda
A.-A. Tsochatzopoulos

PŘÍLOHA

ZVLÁŠTNÍ USTANOVENÍ VZTAHUJÍCÍ SE K ČLÁNKU 1

I. NĚMECKO

V případě rodinných dávek se toto nařízení vztahuje pouze na občany třetích zemí, kteří mají povolení k pobytu, jenž odpovídá definici „Aufenthaltserlaubnis“ nebo „Aufenthaltsberechtigung“ v německém zákoně.

II. RAKOUSKO

V případě rodinných dávek se toto nařízení vztahuje pouze na občany třetích zemí, kteří splňují podmínky stanovené rakouskými právními předpisy o trvalém nároku na rodinné přídavky.